EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 17.12.2019.
COM(2019) 635 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par biškopības programmu īstenošanu

Saturs

1. IEVADS 2
2. METODIKA 3
3. ES BIŠKOPĪBAS NOZARES PĀRSKATS 3
3.1. Ražošana un cenas 3
3.2. Tirdzniecība 5
4. VALSTU BIŠKOPĪBAS PROGRAMMU ĪSTENOŠANA 6
4.1. Juridiskais pamats 6
4.2. Mērķi un pasākumi 7
4.3. Savienības budžets valstu biškopības programmām un izmantošanas rādītāji 8
4.4. ES ieguldījuma sadalījums katrai dalībvalstij 8
4.5. Izdevumi pa pasākumu veidiem 9
5. STROPU SKAITA NOTEIKŠANAS METODES 11
6. BIŠKOPĪBA KOPĒJĀ LAUKSAIMNIECĪBAS POLITIKĀ PĒC 2020. GADA 13
7. SECINĀJUMS 13

1. IEVADS

Lai arī biškopība starp citām lauksaimniecības nozarēm var šķist maza nozare, tai ir būtiska loma: papildus medus un citu biškopības produktu ražošanai, tā veicina arī kultūraugu, augļkoku, savvaļas augu u. c. apputeksnēšanu. Kopējā lauksaimniecības politikā (KLP) ir pieejami vairāki rīki biškopības nozares atbalstam, un viens no tiem ir biškopības programmas, kas izklāstītas Regulā (ES) Nr. 1308/2013[1] (TKO regula).

Saskaņā ar TKO regulas 225. panta a) punktu Komisija reizi trīs gados iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par 55., 56. un 57. pantā paredzēto pasākumu īstenošanu biškopības nozarē, kurā ietverta arī jaunākā informācija saistībā ar stropu identifikācijas sistēmām. Šis ziņojums izveidots saskaņā ar šo noteikumu. Tam nav pievienots tiesību akta priekšlikums.

Šajā ziņojumā aptverts 2017.–2019. biškopības gads, kas atbilst laika posmam no 2016. gada 1. augusta līdz 2019. gada 31. jūlijam. Šie ir pirmie biškopības gadi, kad tika veikti jauni pasākumi. Ziņojumā iekļauta informācija, kas saņemta par iepriekšējiem biškopības gadiem, kā arī nosauktas biškopības gadiem 2020.–2022. plānotās programmas, par kurām Komisijai ir paziņots līdz 2019. gada 15. martam.

Šis ir septītais Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par biškopības programmu īstenošanu. Ziņojumā nav iekļauti visi ar biškopību saistītie elementi, bet tas pievēršas biškopības programmu īstenošanai. Tomēr tajā sniegts arī īss pārskats par biškopības nozari ES un īsumā raksturots Komisijas priekšlikums par biškopības nozari, kuru iekļaut kopējā lauksaimniecības politikā nākotnē.

ES tieši atbalsta biškopības nozari kopš 1997. gada[2], ļaujot dalībvalstīm sagatavot valsts programmas biškopības nozarē. Šo programmu mērķis ir uzlabot biškopības produktu — medus, peru pieniņš, ziedputekšņi, propoliss un bišu vasks — ražošanas un tirdzniecības vispārējos noteikumus.

Biškopības programmas ar 50 % likmi līdzfinansē Eiropas Savienība, un tās ilgst trīs gadus. Programmas ir brīvprātīgas, taču visas dalībvalstis ir izvēlējušās tās izmantot, kas apliecina dalībvalstu lielo interesi un nozares vajadzības.

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības tirgu produktu kopīgu organizāciju (OV L 347, 20.12.2013, 671. lpp.).

[2] Padomes 1997. gada 25. jūnija Regula (EK) Nr. 1221/97, ar ko nosaka vispārējus noteikumus pasākumu piemērošanai, lai uzlabotu medus ražošanu un tirdzniecību (OV L 173, 1.7.1997., 1. lpp.).

2. METODIKA

Šajā ziņojumā ir izmantoti šādi informācijas avoti:

- informācija, ko dalībvalstis paziņojušas saskaņā ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2015/1366 par atbalstu biškopības nozarē[3], ieskaitot stropu skaitu to teritorijās;
- informācija, ko dalībvalstis paziņojušas saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2015/1368 attiecībā uz atbalstu biškopības nozarē[4], ieskaitot informāciju gada īstenošanas ziņojumos, kas paredzēti minētās regulas 10. pantā. Minētajos gada ziņojumos iekļauts biškopības gadā radušos izdevumu (EUR) kopsavilkums sadalījumā pa pasākumiem un rezultāti, kas gūti, pamatojoties uz katram īstenotajam pasākumam izvēlētiem darbības rādītājiem. Tomēr šie rādītāji nav saskaņoti ES līmenī, un tie nav izmantoti, lai izdarītu secinājumus šajā ziņojumā;
- informācija, kas saņemta no dalībvalstīm saskaņā ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 917/2004 par darbībām biškopības jomā[5], ar ko paredz noteikumus par valsts biškopības programmu līdz 2016. biškopības gadam;
- dati par medus ražošanu un starptautisko tirdzniecību no *Eurostat*[6], ANO *Comtrade*[7] un ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas (*FAO*)[8].

Precīzi skaitļi un kopsavilkuma tabulas par medus tirgu un valstu biškopības programmām ir pieejami Komisijas tīmekļa vietnē[9].

3. ES BIŠKOPĪBAS NOZARES PĀRSKATS

3.1. Ražošana un cenas

Ražošana

Saistībā ar programmām 2020.–2022. gadam paziņotie skaitļi liecina, ka Eiropas Savienībā ir apmēram 17,5 miljoni stropu, kurus pārvalda 650 000 biškopju. Salīdzinot ar 2016. gadā saņemto paziņojumu par programmām 2017.–2019. gadam, biškopju skaits ir palielinājies. Tomēr jāņem vērā, ka biškopju definēšanai, kā arī biškopju skaita noteikšanai nepastāv saskaņotas metodes, un šī skaita izmaiņas ne vienmēr atspoguļo vispārējās tendences nozarē.

[3] Komisijas 2015. gada 11. maija Deleģētā Regula (ES) 2015/1366, ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013 papildina attiecībā uz biškopības nozari (*OV L 211, 8.8.2015., 3–6. lpp.*).

[4] Komisijas 2015. gada 6. augusta Īstenošanas regula (ES) 2015/1368, ar ko paredz noteikumus par to, kā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013 piemēro attiecībā uz atbalstu biškopības nozarē (*OV L 211, 8.8.2015., 9–16. lpp.).*

[5] Komisijas 2004. gada 29. aprīļa Regula (EK) Nr. 917/2004 par sīki izstrādātiem noteikumiem, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 797/2004 par pasākumiem, lai uzlabotu biškopības produktu ražošanas un tirdzniecības vispārējos nosacījumus (*OV L 163, 30.4.2004., 83.–87. lpp.*).

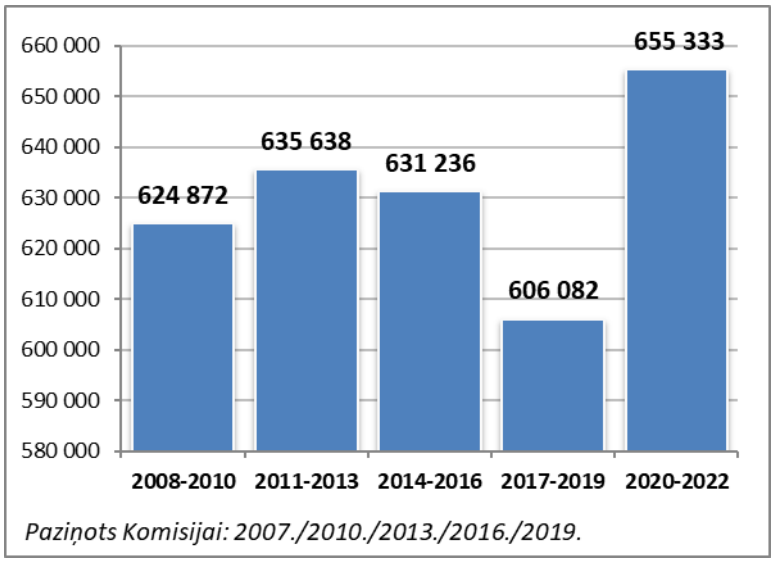
[6] https://ec.europa.eu/eurostat.

[7] https://comtrade.un.org/.

[8] http://www.fao.org/home/en/.

[9] https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/animals-and-animal-products/animal-products/honey_en.

1. attēls. Biškopju skaits

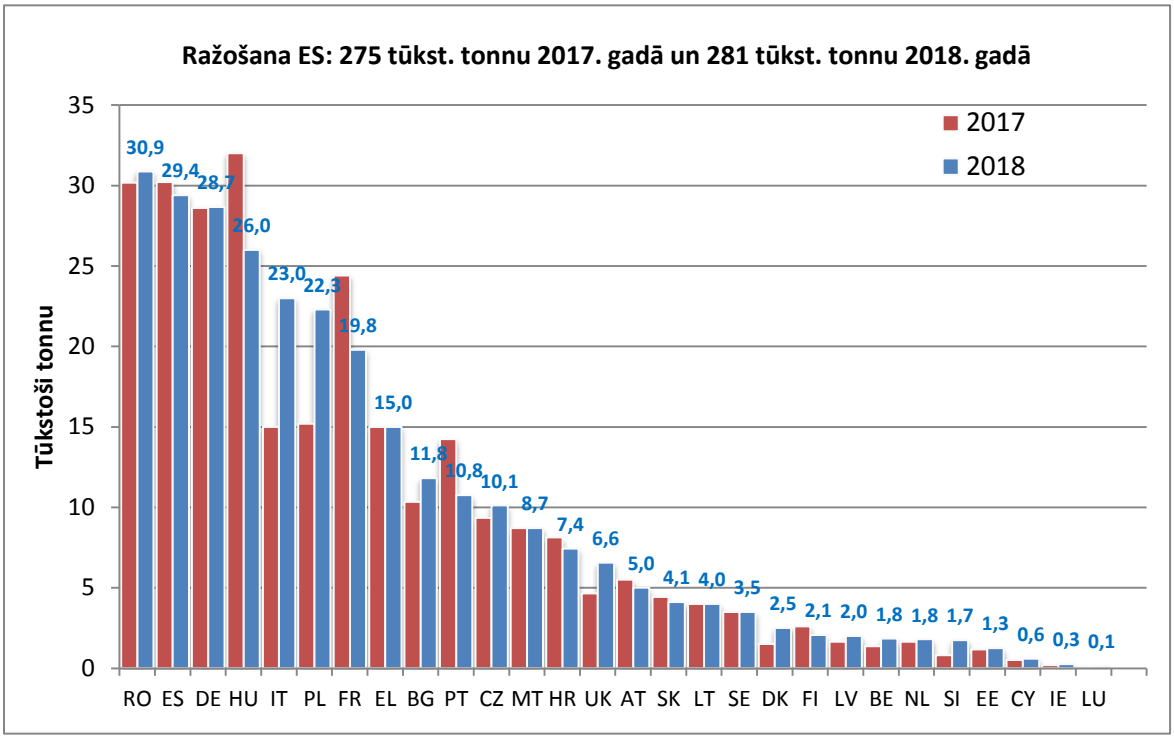

Biškopības nozarē 2018. gadā tika saražots 280 000 tonnu medus, tādējādi ES kļūstot par otro lielāko medus ražotāju pēc Ķīnas (550 000 tonnu)[10]). Kopš 2014. gada, kad ražošanas apjoms bija 240 000 tonnu, ražošanas apjomi Eiropas Savienībā ir palielinājušies par 16 %, tomēr ES joprojām neražo pietiekami daudz medus, lai apmierinātu tās iedzīvotāju pieprasījumu pēc medus. Pašpietiekamības rādītājs[11] 2018. gadā bija apmēram 60 %, kas ir aptuveni tādā pašā līmenī kā 2015. gadā. Galvenais importētā medus piegādātājs ir Ķīna (40 % no importa), pēc tam Ukraina (20 % no importa).

[10] Avots: *FAO*.

[11] Pašpietiekamības rādītājs = ražošana Eiropas Savienībā/ (ražošana+imports-eksports).

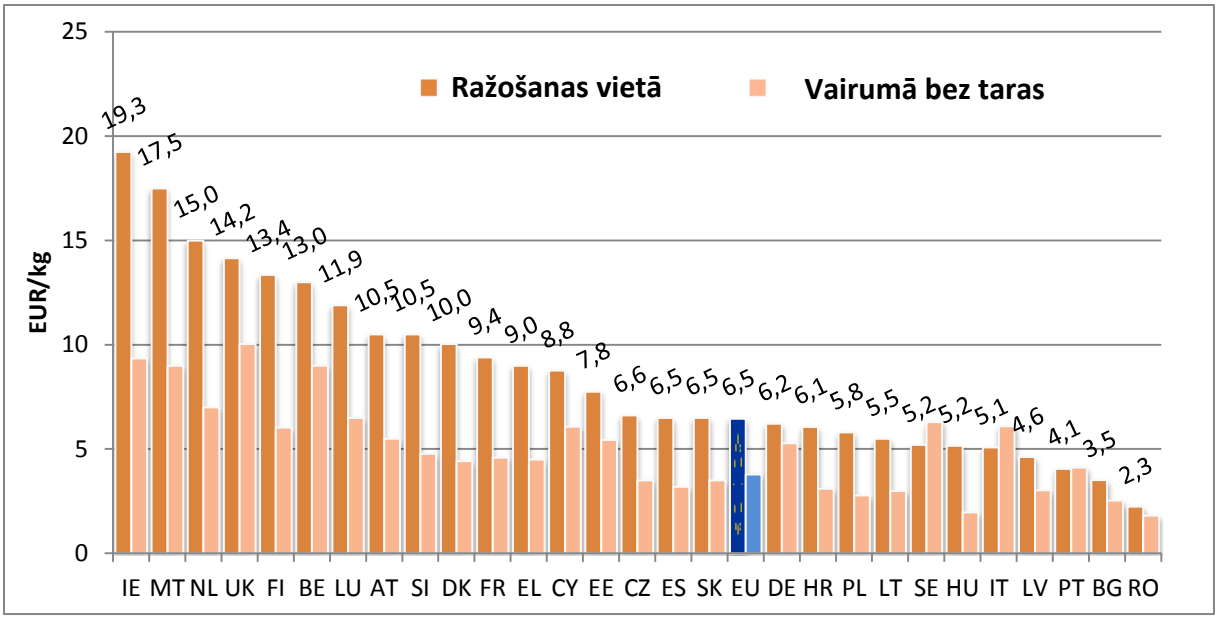
2. attēls. Medus ražošana ES 2017. un 2018. gadā

Cenas

Medus cenas ir ļoti atšķirīgas dalībvalstīs, tirdzniecības vietās un pēc medus kvalitātes. Vidējā dažādu ziedu medus cena ražošanas vietā Eiropas Savienībā 2018. gadā bija 6,46 EUR/kg. Vairumā dalībvalstu medus cena ir zemāka, ja to pārdod vairumā bez taras. Par šādi tirgotu medu Eiropas Savienībā vidējā cena 2018. gadā bija 3,79 EUR/kg. Ir vērts atzīmēt, ka, lai gan šīs cenas nav ievērojami mainījušās kopš iepriekšējās saņemtās informācijas 2016. gadā, vidējās ražošanas izmaksas ir palielinājušās no 3,21 EUR/kg 2015. gadā līdz 3,90 EUR/kg 2018. gadā, iespējams, samazinot peļņu par saražoto medus kilogramu. Tā kā dalībvalstis neziņo, cik liela daļa saražoto medu pārdod vairumā bez taras un ražošanas vietā, nevar izdarīt noteiktus secinājumus par ienesīgumu medus ražotājiem.

3. attēls. Medus vidējā cena 2018. gadā Maks./min. cenas vidējā vērtība.

3.2. Tirdzniecība

Importēšana

ES medus pašpietiekamības rādītājs ir tikai 60 %. Eiropas Savienība 2018. gadā importēja 208 000 tonnu medus ar kopējo vērtību 452 miljoni EUR. ES ir galvenā medus importētāja pasaulē, un tās galvenā piegādātāja ir Ķīna. Tomēr ES imports no Ķīnas ir samazinājies no gandrīz 100 000 tonnu 2015. gadā līdz 80 000 tonnu 2018. gadā[12]. Tajā pašā laikposmā imports no Ukrainas, kas ir otra galvenā piegādātāja, palielinājās no 20 000 līdz 41 000 tonnu, bet imports no apjoma ziņā trešās un ceturtās piegādātājas— Argentīnas un Meksikas — bija attiecīgi 25 000 un 20 000 tonnu.

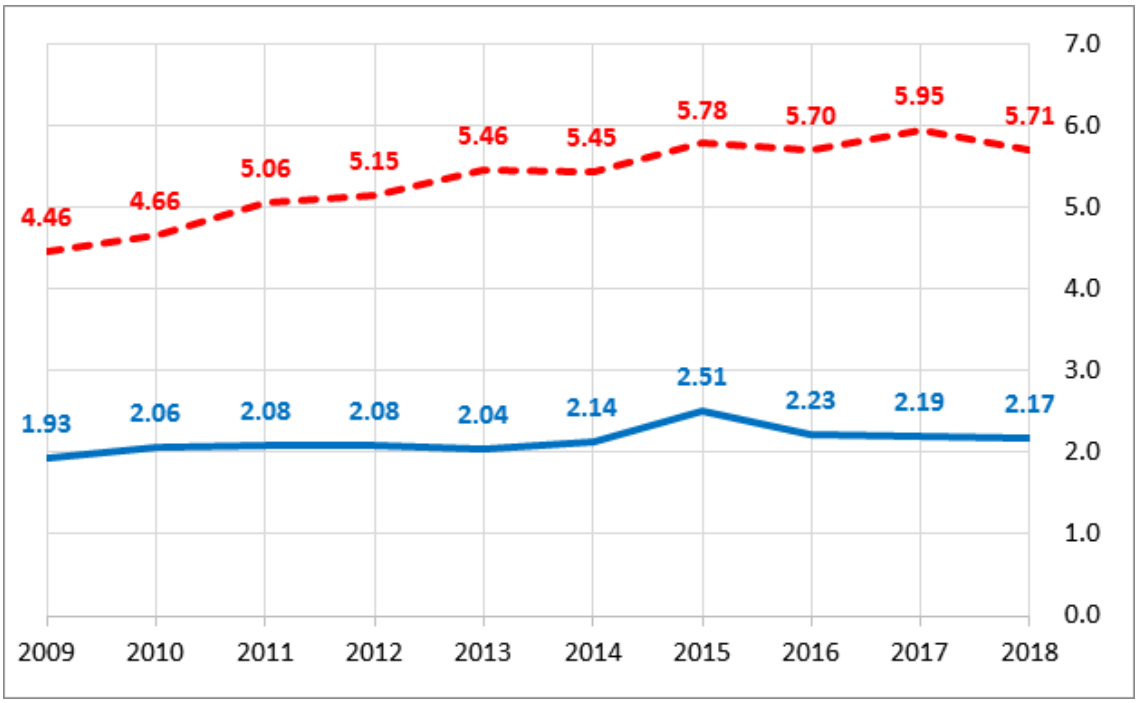
No trešām valstīm importēts medus parasti ir lētāks nekā ES ražots medus, un 2018. gadā vidējā importa cena bija nedaudz virs 2 EUR/kg.

Eksports

ES eksports ir niecīgs salīdzinājumā ar importu, un 2018. gadā ES eksportēja aptuveni 21 000 tonnu medus, kas veido apmēram 7 % no visa ES saražotā medus. Galvenais ES medus tirgus ir Šveicē, Saūda Arābijā, ASV un Japānā. 2018. gadā vidējā eksporta cena bija 5,7 EUR/kg.

4. attēls. Vidējā cena (EUR/kg) par medu, kas importēts ES (zila, nepārtraukta līnija) un eksportēts no ES (sarkana, pārtraukta līnija) laikposmā no 2009. līdz 2018. gadam Avots: Eurostat Comext sniegtie dati

[12] Avots: Eurostat Comext, https://trade.ec.europa.eu/tradehelp/statistics.

4. VALSTU BIŠKOPĪBAS PROGRAMMU ĪSTENOŠANA

4.1. Juridiskais pamats

Valstu biškopības programmu juridiskais pamats no 2017. gada biškopības gada, kas sākās 2016. gada 1. augustā, ir TKO regulas 55. –57. pants, ko papildina:

- Komisijas Deleģētā regula (ES) 2015/1366[13] un
- Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2015/1368[14].

Biškopības programmas 2017.–2019. biškopības gadam un to finansēšanu apstiprināja ar 2016. gada 5. jūlija Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2016/1102[15].

Biškopības programmas 2020.–2022. biškopības gadam un to finansēšanu apstiprināja ar 2019. gada 12. jūnija Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2019/974[16].

[13] Komisijas 2015. gada 11. maija Deleģētā Regula (ES) 2015/1366, ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013 papildina attiecībā uz biškopības nozari (*OV L 211, 8.8.2015., 3–6. lpp.*).

[14] Komisijas 2015. gada 6. augusta Īstenošanas regula (ES) 2015/1368, ar ko paredz noteikumus par to, kā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013 piemēro attiecībā uz atbalstu biškopības nozarē (*OV L 211, 8.8.2015., 9–16. lpp.).*

[15] Komisijas 2016. gada 5. jūlija Īstenošanas lēmums (ES) 2016/1102, ar ko apstiprina valstu programmas, ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013 ir iesniegušas dalībvalstis, lai uzlabotu biškopības produktu ražošanu un tirdzniecību *(izziņots ar dokumenta numuru C(2016) 4133), (OV L 182, 7.7.2016., 55.–57. lpp.).*

[16] Komisijas 2019. gada 12. jūnija Īstenošanas lēmums (ES) 2019/974, ar ko apstiprina valstu programmas, ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013 ir iesniegušas dalībvalstis, lai uzlabotu biškopības produktu ražošanu un tirdzniecību *(izziņots ar dokumenta numuru C(2019) 4177), (OV L 157, 14.6.2019., 28–30. lpp.).*

4.2. Mērķi un pasākumi

Programmu mērķis ir uzlabot biškopības produktu ražošanas un tirdzniecības vispārējos nosacījumus. Ar 2013. gada KLP reformu programmās tika ieviestas dažas izmaiņas. Šo izmaiņu galvenais mērķis bija pielāgot atbalsttiesīgos pasākumus nozares vajadzībām, nodrošināt pamatotāku ES budžeta sadalījumu, uzlabojot metodes, kuras dalībvalstis izmanto, lai noteiktu stropu skaitu valsts teritorijā. Izveidotie atbalsttiesīgie pasākumi ir sīkāk aprakstīti turpmāk.

a) **Tehniskais atbalsts biškopjiem un biškopju organizācijām**. Šā pasākuma formulējums ir mainīts no "biškopju grupām" uz "biškopju organizācijām". Daudzas dalībvalstis šajā pasākumā iekļauj apmācību, kursu organizēšanu un izglītojošu brošūru izdošanu, tomēr tas var ietvert ļoti dažādas darbības. Tās var būt, piemēram, atbalsts pirmapstrādei paredzētā tehniskā aprīkojuma iegādei un īpašs atbalsts jaunajiem biškopjiem.

b) **Cīņa pret bišu parazītiem un slimībām, jo īpaši varrozi**. Šā pasākuma darbības joma ir paplašināta un ietver ne tikai varrozes kontroli, bet arī citu stropu iebrucēju un slimību apkarošanu, ieskaitot vēršanos pret Āzijas sirseņiem (*Vespa velutina)* un mazo stropu vaboli (*Aethina tumida*). Tomēr lielākajā daļā programmu, kurās ietverts šis pasākums, joprojām galvenā uzmanība tiek pievērsta varroatozes kontrolei. To parasti veic, izmantojot atbalsta metodes parazītu slodzes samazināšanai, bet ir iekļauti arī pasākumi, kuru mērķis ir informēt biškopjus par to, cik svarīgi ir apkarot Varroa ērci.

c) **Ceļojošās dravniecības racionalizācija**. Šīs darbības mērķis ir palīdzēt pārvaldīt bišu sprostu pārvietošanos ES un nodrošināt biškopjiem izmantojamās vietas ziedēšanas sezonā. Ceļojošās dravniecības pārvaldību var atvieglot ar tādiem līdzekļiem kā stropu un rāmju identificēšana, ceļojošās dravniecības reģistra izveide, investīcijas materiālos, kas atvieglo ceļojošo dravniecību, un puķu sugu kartēšana.

d) **Pasākumi laboratoriju atbalstam, lai analizētu biškopības produktus ar mērķi palīdzēt biškopjiem pārdot savus produktus un palielināt to vērtību**. Šā pasākuma darbības joma ir paplašināta un ietver atbalstu ne tikai medus fizikāli ķīmisko īpašību analīzei, bet arī citu biškopības produktu[17], piemēram, peru pieniņa, ziedputekšņu, propolisa un bišu vaska analīzei. Turklāt TKO regulā atzīmēts, ka pasākumam būtu jāpalīdz biškopjiem tirgot un palielināt viņu produktu vērtību. Pasākumu var izmantot, lai finansētu, piemēram, medus botāniskās izcelsmes testēšanu, jo precīzas zināšanas par izcelsmi var ļaut biškopjiem produktu tirgot par augstāku cenu.

e) **Bišu skaita atjaunināšana stropos** ļauj kompensēt zaudētās bites un tādējādi nepieļaut produkcijas zudumus. Pasākumu skaitā var būt darbības bišu karalienes ražības veicināšanai, bišu koloniju vai jaunu stropu iepirkšana.

f) **Sadarbība ar specializētām struktūrām, lai īstenotu lietišķās pētniecības programmas biškopības un biškopības produktu jomā**. Šis pasākums dalībvalstīm ļauj atbalstīt īpašus pētniecības projektus. Mērķis var būt medus kvalitātes uzlabošana un/vai šādu projektu rezultātu izplatīšana.

[17] Biškopības produkti, uz kuriem attiecas biškopības programmas, ir uzskaitīti Regulas (ES) Nr. 1308/2013 I pielikuma XXII daļā, un tie ir medus, peru pieniņš, propoliss un bišu vasks.

g) **Tirgus uzraudzība**. Tas ir jauns pasākums, kas ļauj ieguldīt biškopības produktu un cenu uzraudzībā. Tas var uzlabot ražošanas apstākļus un atbalsta valstu stratēģijas tirgus situācijas uzraudzībai.

h) **Produktu kvalitātes uzlabošana ar mērķi izmantot produktu iespējas tirgū**. Tas ir jauns, TKO ieviests pasākums, ko var izmantot, piemēram, lai realizētu medus, kā arī citu biškopības produktu potenciālu tirgū.

4.3. Savienības budžets valstu biškopības programmām un izmantošanas rādītāji

Biškopības nozarei atvēlētie ES līdzekļi ir salīdzinoši nelieli, taču tie ir palielināti no 36 miljoniem EUR gadā biškopības programmām 2017.–2019. gadam līdz 40 miljoniem EUR gadā biškopības programmām 2020.–2022. gadam.

ES ieguldījums biškopības programmās atbilst 50 % no dalībvalstu izdevumiem. Proti, tas nozīmē, ka 2017. un 2018. biškopības gada laikposmā biškopības programmām kopumā katru gadu bija pieejami 72 miljoni EUR. Lai gan finansējums netika pilnībā izmantots, izlietojuma līmenis ir augsts. Salīdzinājumam turpmākajā tabulā iekļauts 2016. biškopības gads.

1. tabula. ES finansējuma un izlietojuma rādītāji biškopības programmām

Pieejamie ES līdzekļi biškopības gadā	2016. biškopības gads, programmas 2014.–2016. gadam	2017. biškopības gads, programmas 2017.–2019. gadam	2018. biškopības gads, programmas 2017.–2019. gadam	2019. biškopības gads, programmas 2017.–2019. gadam	2020.–2022. biškopības gads
EUR	33 100 000	36 000 000	36 000 000	36 000 000	40 000 000
Dalībvalstu izlietoto ES līdzekļu summa, EUR	31 102 215	32 372 777	33 974 000	Tiks paziņots līdz 2020. g. 15. martam	Tiks paziņots 2021. g. 15. martā
Izlietojuma rādītājs	94 %	90 %	94 %		

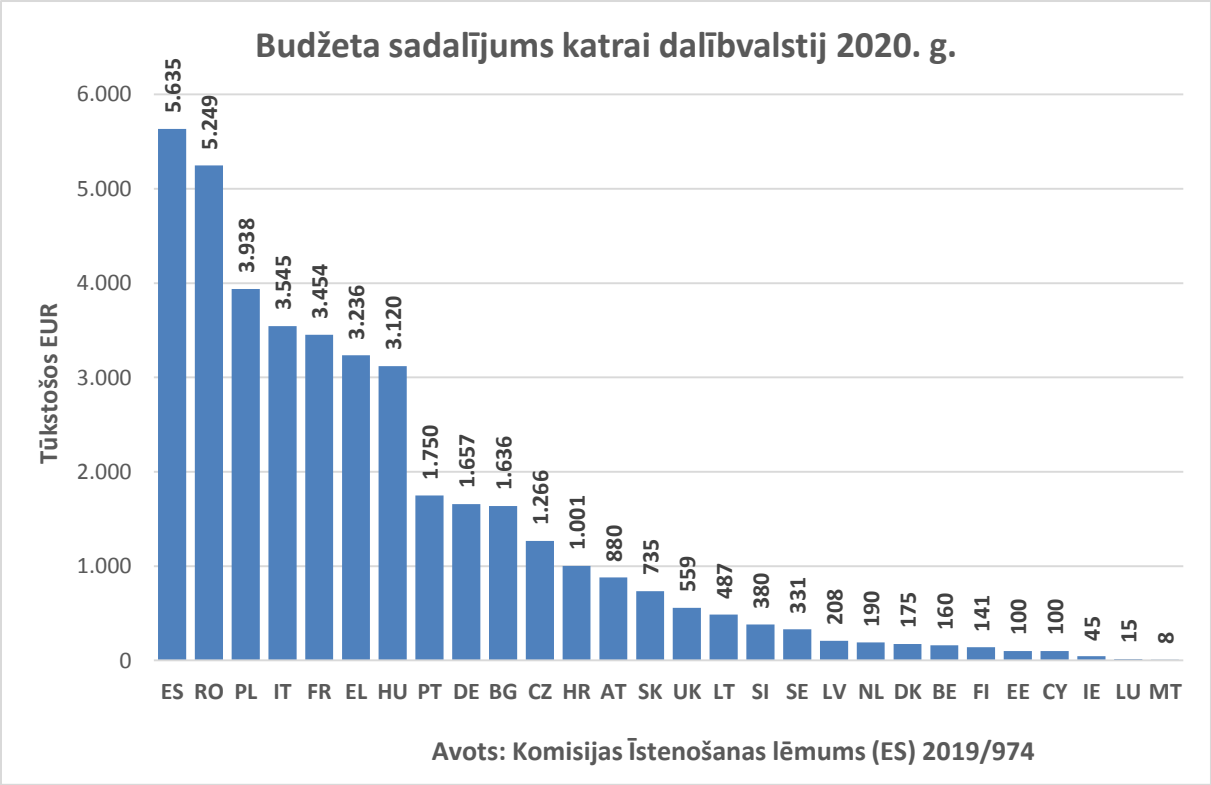
4.4. ES ieguldījuma sadalījums katrai dalībvalstij

Noteikumi par ES ieguldījuma piešķiršanu biškopības programmām ir iekļauti Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2015/1366 4. pantā. Galvenais faktors šajā sadalījumā ir stropu īpatsvars katrā dalībvalstī, kas piedalās programmā. Tas ir viens no iemesliem, kādēļ pastāv noteikumi par obligātu stropu skaita noteikšanu un paziņošanu Komisijai, kā sīkāk aprakstīts šā ziņojuma 5. sadaļā.

Minimālais ES ieguldījums ir 25 000 EUR vienai biškopības programmai. Atlikušais Savienības finansējums tiek piešķirts atkarībā no stropu skaita, kuru paziņojušas dalībvalstis. Tomēr, ja kāda dalībvalsts pieprasa mazāk, nekā tai būtu tiesības, pamatojoties uz tās stropu īpatsvaru, atlikušo ES finansējumu var sadalīt tām dalībvalstīm, kuras ir pieprasījušas vairāk par teorētisko finansējuma daļu.

Saskaņā ar Regulas (ES) 2015/1368 8. panta 2. punktu Savienības līdzekļu piešķiršana biškopības programmām 2017.–2019. gadam tika veikta, pamatojoties uz stropu skaitu, kuru dalībvalstis paziņojušas 2013. gadā. Biškopības programmām 2020.–2022. gadam, par kurām Komisijai tika paziņots 2019. gadā, līdzekļus piešķīra, pamatojoties uz 2017. un 2018. gadā paziņoto stropu skaitu (divi kalendārie gadi tieši pirms gada, kad Komisijai tika paziņotas valstu biškopības programmas).

5. attēls. ES ieguldījuma sadalījums katrai dalībvalstij 2020.–2022. biškopības gadā

4.5. Izdevumi pa pasākumu veidiem

Saskaņā ar Regulas 2015/1368 10. pantu dalībvalstis katru gadu līdz 15. martam iesniedz gada īstenošanas ziņojumu par iepriekšējo biškopības gadu. Pirmie divi gada pārskati, kas atbilst 2017.[18] un 2018.[19] biškopības gadam, tika paziņoti 2018. un 2019. gadā. Izdevumu sadalījums pa pasākumu veidiem 2018. biškopības gadā ir attēlots sektoru diagrammā turpmāk *(6. attēls)*. Vēsturiskam salīdzinājumam ir iekļauti arī izdevumi katram pasākuma veidam 2015. gada biškopības gadā *(7. attēls)*. Šī diagramma liecina, ka, lai arī togad programmās varēja bija tikai seši pasākumi, kopējais procentuālais sadalījums joprojām ir līdzīgs.

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2018. gadā lielāko daļu pieejamā finansējuma saņem divi pasākumi — **tehniskais atbalsts** un **cīņa pret bišu parazītiem** —, kas kopā veido gandrīz 60 %. Tas atspoguļo nozares pastāvīgo vajadzību ieguldīt biškopības aprīkojumā, atjaunināt biškopības praksi, lai cīnītos pret slimībām un parazītiem, kā arī veikt biškopju apmācību.

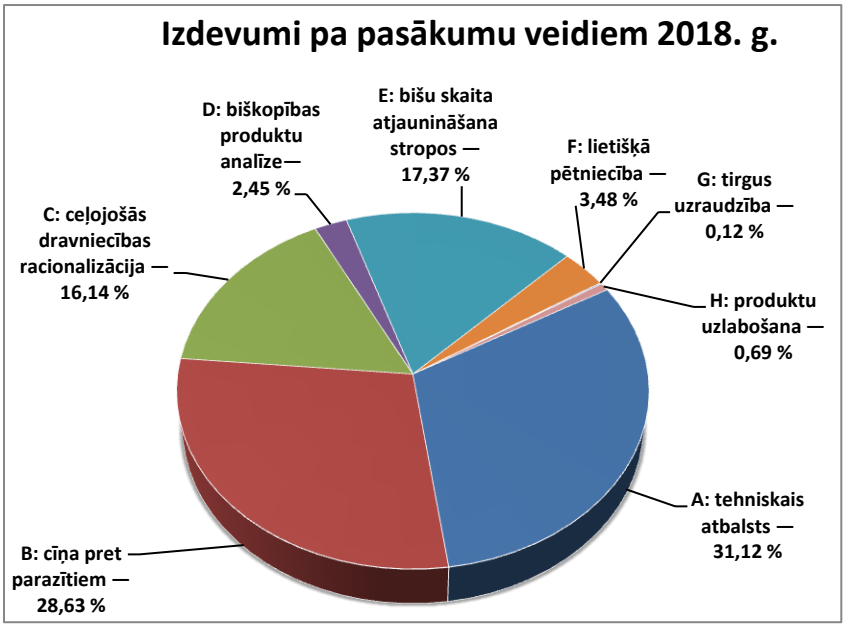
[18] Laika periods no 2016. g. 1. augusta līdz 2017. gada 31. jūlijam.
[19] Laika periods no 2017. g. 1. augusta līdz 2018. gada 31. jūlijam.

Trešais un ceturtais populārākais pasākums tāpat kā iepriekšējos gados ir **bišu skaita atjaunināšana stropos** un **ceļojošās dravniecības racionalizācija**, kas kopā veido vairāk nekā 30 %. Vairākās dalībvalstīs ceļojošā dravniecība ir būtiska biškopības prakse, kas nepieciešama, lai visas biškopības sezonas laikā segtu medus bišu uztura vajadzības un nodrošinātu apputeksnēšanu.

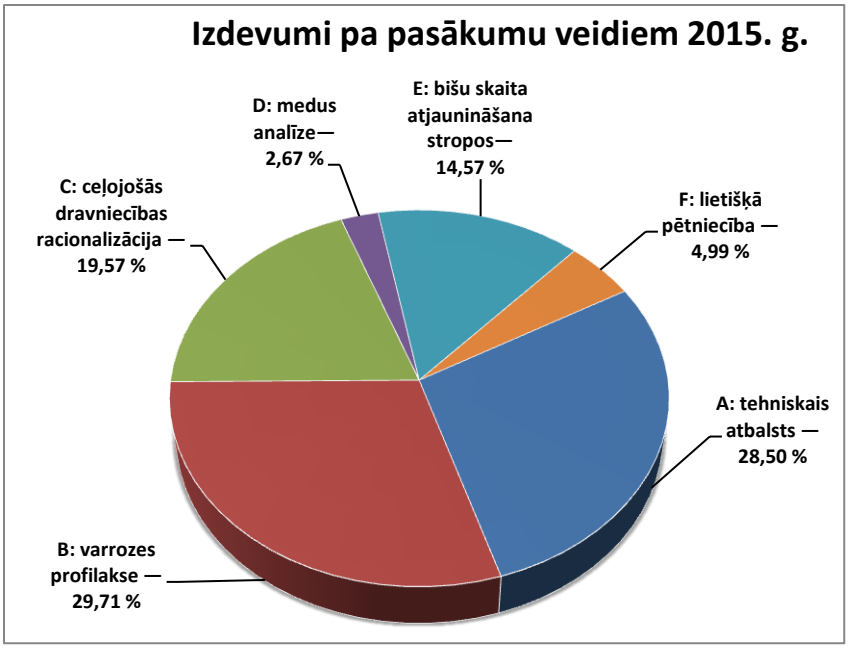
Lietišķā pētniecība un **medus analīze** joprojām ir piektais un sestais populārākais pasākums un saņem attiecīgi 3,48 % un 2,45 % no 2018. gadā pieejamā finansējuma.

Diviem jaunajiem pasākumiem — **produktu uzlabošana** (0,69 % no kopējiem izdevumiem) un **tirgus uzraudzība** kopā piešķirts mazāk nekā 1 % finansējuma.

6. attēls. Izdevumi procentos katram pasākuma veidam 2018. biškopības gadā

7. attēls. Izdevumi procentos katram pasākuma veidam 2015. biškopības gadā

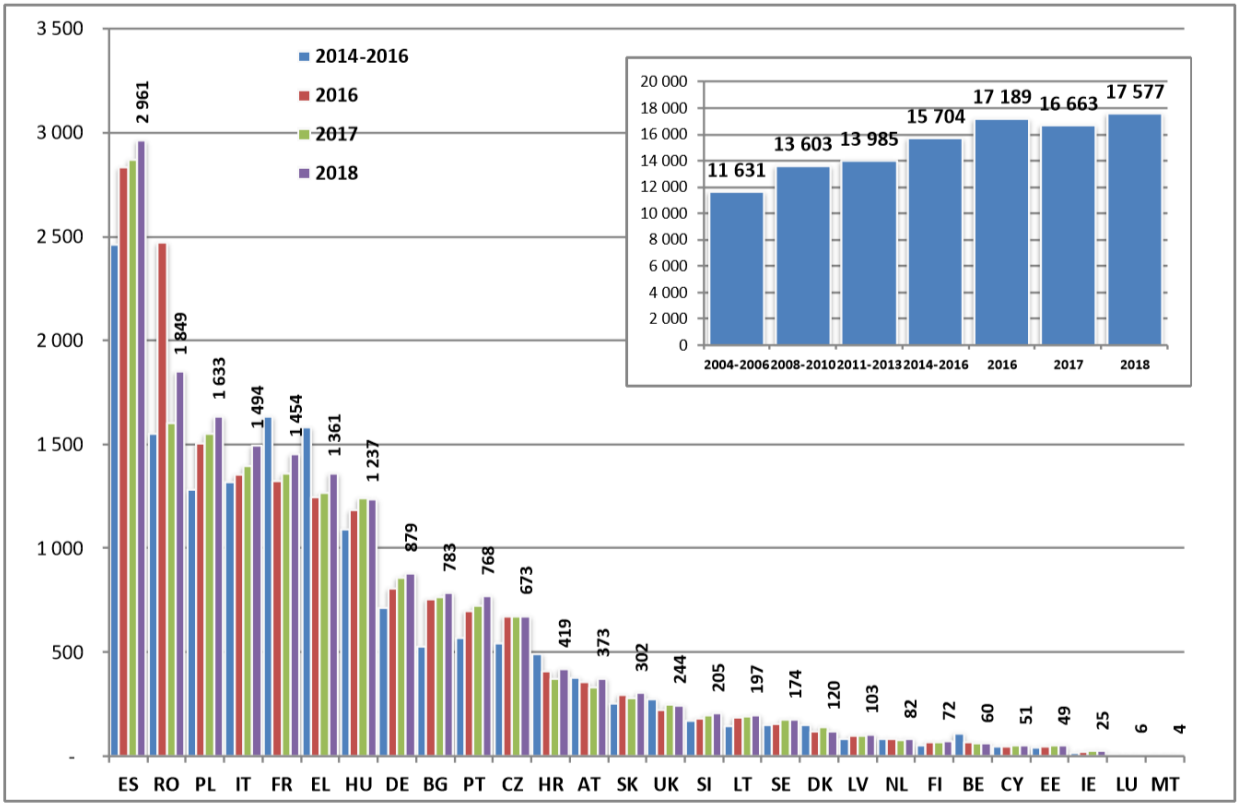
5. STROPU SKAITA NOTEIKŠANAS METODES

Kā aprakstīts šā ziņojuma 4.2. sadaļā, lai nodrošinātu pamatotāku ES budžeta sadalījumu, tika ieviestas izmaiņas, uzlabojot metodes, kuras dalībvalstis izmanto, lai noteiktu stropu skaitu valsts teritorijā. Komisija saskaņā ar pilnvarām, kas tai piešķirtas TKO regulas 56. panta 1. punkta b) apakšpunktā, pieņēma deleģēto aktu, ar kuru nosaka pamatu Savienības finansiālā ieguldījuma piešķiršanai dalībvalstu biškopības programmām, pamatojoties uz stropu skaitu[20]. Deleģētajā aktā "strops" ir definēts kā *"..vienība, kas aptver medus bišu saimi, kuru izmanto medus, citu biškopības produktu vai medus bišu pavairošanas materiāla ražošanai, un visus saimes izdzīvošanai vajadzīgos elementus"*. Turklāt minētais akts nosaka pienākumu dalībvalstīm, kas iesniedz valsts biškopības programmu, izmantot uzticamu metodi, lai katru gadu no 1. septembra līdz 31. decembrim noteiktu to stropu skaitu, kuri ir gatavi ziemošanai valsts teritorijā.

Tā kā pirms minētā deleģētā akta piemērošanas nebija saskaņotu noteikumu attiecībā uz iepriekš aprakstītajiem jautājumiem, stropu skaits, kas paziņots pirms deleģētā akta piemērošanas 2017. gadā, nav tieši salīdzināms ar stropu skaitu, par kuriem paziņots 2017. gada martā. Tomēr ilgtermiņa vēsturiskā tendence norāda, ka pēdējos desmit gados stropu skaits Eiropas Savienībā ir palielinājies. Šī pozitīvā tendence vērojama gandrīz visās dalībvalstīs.

[20] Komisijas Deleģētā regula (ES) 2015/1366.

8. attēls. Stropu skaita pieaugums Eiropas Savienībā (tūkstošos)

Kā paredzēts Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2015/1368, dalībvalstis savās biškopības programmās raksturo metodi, kuru izmanto, lai noteiktu stropu skaitu to teritorijās.

Obligātas stropu skaitīšanas metodes kopumā izmanto 17 dalībvalstis, ieskaitot dalībvalstis, kurās ir vislielākais stropu skaits, piemēram, ES, RO, IT, FR un EL. Obligātās metodes var ietvert biškopju un/vai stropu obligātu reģistrāciju īpašā reģistrā, kas izveidots šim nolūkam, vai datu izmantošanu no citiem obligātiem reģistriem, piemēram, veterinārās informācijas sistēmām.

Kopumā 11 dalībvalstis izmanto citas metodes, nevis obligāto reģistrāciju. Šis skaitlis ietver dalībvalstis, kurās ir vismazākais stropu skaits, piemēram, SE, DK, IE un EE. Šīs dalībvalstis, iespējams, paļaujas uz informāciju, kas saņemta no biškopju organizācijām, iegūta apsekojumos, skaitīšanā vai šo metožu kombinācijas rezultātā.

Obligātu stropu reģistrāciju kopumā uzskata par visuzticamāko metodi, bet tā rada administratīvu slogu biškopjiem un dalībvalstīm, jo saskaņā ar valsts tiesību aktiem biškopjiem ir pienākums reģistrēt savu darbību un paziņot pārvaldes iestādēm stropu skaitu.

Citu stropu skaita noteikšanas metožu ticamība ir atkarīga no biškopības organizāciju uzturētās datu bāzes kvalitātes un no tā, cik reprezentatīva ir to atlasīto biškopju izlase, kuri sniedz informāciju par stropu skaitu.

6. BIŠKOPĪBA KOPĒJĀ LAUKSAIMNIECĪBAS POLITIKĀ PĒC 2020. GADA

Priekšlikumā par KLP pēc 2020. gada[21] Komisija ierosina biškopības programmas pārcelt no tirgu kopīgas organizācijas regulas uz KLP stratēģisko plānu regulu[22]. Tas palielinās biškopības nozares pamanāmību un nodrošinās, ka tiek ņemts vērā šīs nozares ieguldījums kopējās lauksaimniecības politikas vispārējo mērķu sasniegšanā.

Priekšlikums ietver arī biškopības programmu finansējuma palielināšanu līdz 60 miljoniem EUR gadā. Tas nozīmē, ka KLP nākamo 7 gadu periodā Savienības finansējuma apmērs kopā ar dalībvalstu iemaksām nozarei nodrošina 840 miljonus EUR. Priekšlikumā papildus noteiktās izmaiņas paredz, ka ikgadējais finansējums dalībvalstu biškopības programmām tiek noteikts pamataktā[23].

Lai varētu sekot nozares tendencēm, novērtēt atbalsta pasākumu ietekmi uz nozari un informēt Eiropas pilsoņus, joprojām ir jāzina stropu skaits dalībvalstīs. Tāpēc Komisijas priekšlikumā ir iekļauts pastāvīgs dalībvalstu pienākums uzskaitīt stropus un paziņot rezultātu Komisijai.

Lai gan saskaņā ar TKO regulu biškopības programmas bija brīvprātīgas, Komisija ierosina, ka tām būtu jākļūst obligātām dalībvalstu KLP stratēģiskajos plānos.

7. SECINĀJUMS

Kaut arī biškopības programmas saskaņā ar TKO regulu ir brīvprātīgas, visas dalībvalstis turpina ieviest programmas, kuras izstrādātas sadarbībā ar nozares dalībniekiem. Programmas dažādās dalībvalstīs atšķiras atkarībā no konkrētās dalībvalsts vajadzībām, taču pasākumi, kas saņem lielāko daļu atbalsta — tehniskā palīdzība un cīņa pret bišu parazītiem — kopš pēdējā ziņojuma 2016. gadā nav mainījušies.

Finansējums nozarei pēdējos plānošanas periodos turpināja pieaugt, un finansējuma apguve joprojām ir augsta, kas liecina par izvēlēto pasākumu svarīgumu.

Stropu skaits ir viens no atbalsta pasākuma ietekmes rādītājiem, un šis skaits turpina pieaugt. Tomēr, aplūkojot nozares kopējo ienesīgumu, vidējās cenas Eiropas Savienībā nav palielinājušās, savukārt ražošanas izmaksas palielinās un importa cenas samazinās. Tas nozarei rada problēmas un norāda uz pastāvīgu atbalsta nepieciešamību, ņemot vērā arī bišu nozīmīgo lomu vidē un lauksaimniecībā.

[21] https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/future-cap_en.

[22] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A392%3AFIN.

[23] Komisijas priekšlikuma par KLP pēc 2020. gada VIII pielikums.